

**FORMALNO – PRAWNE
ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI
KÓŁ GOSPODYŃ
WIEJSKICH**

Iwona
Raszeja - Ossowska

Spis treści

1.	Z historii kół gospodyń wiejskich	2
1.1.	Koło gospodyń wiejskich – organizacja społeczno-zawodowa rolników	2
1.2.	Koła gospodyń wiejskich po nowelizacji prawa	3
2.	Formalno – prawne aspekty działalności KGW	4
2.1.	Koło gospodyń wiejskich – Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich	4
2.2.	Koło gospodyń wiejskich - stowarzyszenie	8
2.3.	Koło gospodyń wiejskich - samodzielne kółko rolnicze	12
	Bibliografia	14

Niniejsze opracowanie ma charakter przewodnika po formach, w jakich swoją działalność prowadzą koła gospodyń wiejskich.

Tekst ma charakter wyłącznie informacyjny. Materiały w nim zamieszczone nie stanowią oficjalnej wykładni przepisów, ani nie są opinią prawną.

Stan prawny na 15 stycznia 2021 r.

1. Z historii kół gospodyń wiejskich

Pierwsze koła gospodyń wiejskich (KGW) i organizacje o zbliżonych do nich celach powstały 150 lat temu z inicjatywy kobiet. Pierwsza organizacja kobiet wiejskich – „Towarzystwo Gospodyń” – została założona już w 1866 roku. Panie zawiązały swoje towarzystwo w Piasecznie koło Gniewa na Pomorzu. Natomiast pierwszą organizację o nazwie *koło gospodyń wiejskich* założyła Filipina Płaskowicka w Janiśławicach w województwie łódzkim w 1877 roku¹.

Dawniej koła gospodyń koncentrowały swoje działania głównie w obszarach wzajemnej pomocy, w pracach gospodarskich, prowadzeniu wypożyczalni naczyń, organizowaniu wiejskich uroczystości i odpustów, rozprowadzaniu kurczaków i młodej trzody chlewnej. Dziś KGW to organizacje, które które podejmują szereg działań gospodarczych i społecznych na wsi².

Po okresie transformacji, w latach 90-tych, część KGW przestała istnieć, wiele kół ograniczyło swoją działalność. W ostatnich latach nastąpił wzrost aktywności kół gospodyń wiejskich.

1.1. Koło gospodyń wiejskich – organizacja społeczno-zawodowa rolników

Przed 29 listopada 2018 r. KGW działały na podstawie Ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników³. W myśl w/w ustawy KGW broniły praw, reprezentowały interesy i działały na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin.

Były one tworzone, jako wyodrębnione jednostki organizacyjne kółek rolniczych i posiadały swoją reprezentację we wszystkich ich statutowych organach. Koła gospodyń wiejskich, działające jako jednostki organizacyjne kółka rolnicze, miały demokratycznie wybierane władze i działały na podstawie własnego regulaminu. Regulamin nie mógł być sprzeczny ze statutem kółka rolnicze. Takie KGW nie miały osobowości prawnej. Ograniczało to ich samodzielność i niezależność. W praktyce oznaczało konieczność pozyskiwania akceptacji innych instytucji i organizacji, od których KGW były zależne.

Należy jednak pamiętać, że we wsiach, w których nie działały kółka rolnicze, koła gospodyń wiejskich tworzone jako samodzielne kółka rolnicze. W takim wypadku mogły posiadać osobowość prawną.

Uwaga: więcej o kółkach rolniczych w dalszej części opracowania.

¹ <https://kolkarolnicze.pl/O-nas/Kola-Gospodyn-Wiejskich>, online: 14.01.2021 r.

² Tamże.

³ Ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 491).

1.2. Koła gospodyń wiejskich po nowelizacji prawa

Obecnie koła gospodyń wiejskich funkcjonują, jako:

- organizacje rejestrowane w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich,
- stowarzyszenia (zwykłe i tzw. rejestrowe),
- kółka rolnicze.

Podstawowym dokumentem, regulującym funkcjonowanie KGW jest Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich⁴. Jest to jedyna ustawa, w której zostały określone formalno-prawne aspekty działalności kół gospodyń wiejskich. Nie jest to jednak jedyna ustawa, na mocy której KGW mogą prowadzić swoją działalność.

Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w w/w ustawie o kołach gospodyń wiejskich, wcześniej funkcjonujące podmioty prawa utworzone np. na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach⁵ czy Ustawie z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników⁶, nadal funkcjonują. Nowe prawo nie zniósło żadnej formy prawnej podmiotów, które zrzeszają osoby fizyczne, działające na rzecz rozwoju wsi.

Dało też możliwość, by działające w dniu wejścia w życie przywołanej ustawy, tj. 28 listopada 2018 roku, koła gospodyń wiejskich dostosowały swoje statuty do określonych w ustawie wymagań i na tej podstawie wystąpiły z wnioskiem o dokonanie wpisu do Krajowego Rejestru KGW wprowadzonego ustawą z dnia 9 listopada 2018 roku.

⁴ Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 553, 932.).

⁵ Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).

⁶ Ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników, dz. cyt.

2. Formalno – prawne aspekty działalności KGW

2.1. Koło gospodyń wiejskich – Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich

Cele i zadania

Koło gospodyń wiejskich jest dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich.

Koło gospodyń wiejskich reprezentuje interesy i działa na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, a także wspiera wszechstronny rozwój terenów wiejskich.

Działalność KGW koncentruje się na pięciu aspektach tj. pomocy rodzinom wiejskim w wychowaniu, kształceniu i organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży, działaniu na rzecz ochrony zdrowia i zabezpieczenia socjalnego rodzin wiejskich, rozwijaniu przedsiębiorczości kobiet, racjonalizowaniu wiejskiego gospodarstwa domowego i zwiększaniu uczestnictwa mieszkańców wsi w dziedzinie kultury i kultywowaniu folkloru.

Koła gospodyń wiejskich mogą współpracować i współdziałać ze sobą. W tym celu mogą na zasadzie dobrowolności zrzeszać się i tworzyć związki kół gospodyń wiejskich.

Członkowie

KGW może założyć minimum 10 osób.

Na terenie jednej wsi może mieć siedzibę jedno koło gospodyń wiejskich. Koła mogą wykonywać zadania także poza terenem swojej działalności zarówno w Polsce, jak i zagranicą.

Członkiem koła gospodyń wiejskich może być każda osoba, która ukończyła lat 18.

Za zgodą przedstawicieli ustawowych w działalności koła mogą brać także udział osoby, które ukończyły lat 13. Osoby te mogą również tworzyć młodzieżowe i dziecięce organizacje wspomagające realizację celów koła.

Można być członkiem tylko jednego koła gospodyń wiejskich.

Uwaga: Ustawowe ograniczenie stanowiące, że można być członkiem tylko jednego koła gospodyń wiejskich odnosi się wyłącznie do podmiotów powstałych w oparciu o przepisy ustawy o kołach gospodyń wiejskich. W obecnym stanie prawnym nie istnieje zakaz wskazujący, że członek koła gospodyń wiejskich w rozumieniu Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich nie może być jednocześnie członkiem stowarzyszenia czy kółka rolniczego, funkcjonujących na podstawie odrębnych przepisów.

Szczegółowe zasady i warunki wstępowania do i występowania z kół gospodyń wiejskich określają statuty kół. Statut może przewidywać dodatkowe wymogi dla członków koła.

Uwaga: Koło gospodyń wiejskich do 28 lutego każdego roku zgłasza do rejestru listę członków koła według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, wraz z oświadczeniami członków koła o miejscu zamieszkania na obszarze wsi będącej terenem działalności koła. Obowiązek ten nie dotyczy kół, w których od 31 grudnia roku poprzedniego nie nastąpiły zmiany w składzie osobowym.

Zasady rejestracji

KGW podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich (KR KGW). Wpisu dokonuje Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na wniosek danego KGW (w praktyce wniosek o wpis do KR KGW składa się do biura powiatowego ARiMR). Z chwilą dokonania wpisu do rejestru Koło nabywa osobowość prawną.

KGW ubiegające się o wpis do rejestru (KR KGE) składa wniosek o rejestrację. Do wniosku należy załączyć uchwalony statut KGW lub oświadczenie o przyjęciu wzorcowego statutu.

W przypadku złożenia wniosku o wpis do rejestru przez więcej niż jedno koło gospodyń wiejskich utworzone na terenie tej samej wsi, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dokonuje wpisu tego koła, które złożyło wniosek najwcześniej.

Postępowanie w sprawach o wpis lub zmianę wpisu koła gospodyń wiejskich do rejestru jest wolne od opłat.

Rejestr jest jawny. Każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w rejestrze. Każdy ma prawo otrzymać nieodpłatnie, również drogą elektroniczną, poświadczone odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje z rejestru.

Możliwe źródła dochodu/ majątek

Majątek koła gospodyń wiejskich powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku koła oraz z ofiarności publicznej.

Koło gospodyń wiejskich, z zachowaniem obowiązujących przepisów, może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.

Dochód z działalności koła gospodyń wiejskich służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Koło gospodyń wiejskich może prowadzić działalność zarobkową, w tym działalność gospodarczą.

Koło gospodyń wiejskich może otrzymywać dotacje celowe.

Rachunkowość

Koła gospodyń wiejskich prowadzą uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, w przypadku gdy:

- 1) osiągają przychody wyłącznie z:
 - a) działalności statutowej z tytułu składek członkowskich, darowizn, zapisów, dotacji,
 - b) sprzedaży wyrobów sztuki ludowej, w tym rękodzieła i rzemiosła ludowego i artystycznego, lub żywności regionalnej,
 - c) tytułu sprzedaży, najmu lub dzierżawy składników majątkowych,
 - d) tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania tworzonych na tych rachunkach;
- 2) nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego;
- 3) w roku poprzedzającym rok podatkowy osiągnęły przychody wyłącznie z tytułów, o których mowa w pkt 1, w wysokości nieprzekraczającej 100 000 zł.

O wyborze prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów koła gospodyń wiejskich zawiadamia naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym, za pośrednictwem powiatowego biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Terminy: do końca pierwszego miesiąca roku podatkowego, w którym KGW rozpoczyna prowadzenie ewidencji, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność, w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności.

Informacje dodatkowe

Koło gospodyń wiejskich może otrzymać z budżetu państwa pomoc finansową.

KGW działa na podstawie uchwalonego przez siebie statutu. Koło posiada zebranie członków i zarząd wybierany przez to zebranie.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 553, 932.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów przez koła gospodyń wiejskich (Dz.U. z 2019 r. poz. 70).
- Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz rozliczania przez Prezesa Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pomocy finansowej z budżetu państwa dla kół gospodyń wiejskich oraz jej wysokości (Dz.U. z 2020 r. poz. 992).

Gdzie szukać informacji/ kto może pomóc?

Akty prawne: www.isap.sejm.gov.pl

Informacje podstawowe/ dokumenty:

- strona internetowa: <https://www.arimr.gov.pl/krajowy-rejestr-kol-gospodyn-wiejskich.html>,
- serwis www: <https://www.gov.pl/web/kobiety-gospodarne-i-wyjatkowe>,
- strony BIP oddziałów ARiMR.

Uwaga:

Kierownicy biur powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapewniają wsparcie przy tworzeniu i prowadzeniu kół gospodyń wiejskich/związku kół, w tym przez powołanie w ramach kierowanych przez siebie biur- pełnomocników do spraw kół gospodyń wiejskich.

2.2. Koło gospodyń wiejskich - stowarzyszenie

Cele i zadania stowarzyszeń

Koła gospodyń wiejskich działające w oparciu o Ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach⁷ mają status organizacji pozarządowej. Nie są społeczno-zawodową organizacją rolników. Takie koła w swojej nazwie, na ogół, posługują się zwrotem „stowarzyszenie” (np. Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Dąbrówce).

Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Cele stowarzyszenia mają służyć szeroko pojmowanym celom społecznym (kulturalnym, oświatowym, ochronie środowiska itd.).

Zgodnie z polskim porządkiem prawnym można założyć:

- stowarzyszenie (nazywane inaczej rejestrowym lub stowarzyszeniem działającym na zasadach ogólnych);
- stowarzyszenie zwykłe.

2.2.1. Stowarzyszenie zwykłe

Członkowie

Do utworzenia stowarzyszenia zwykłego wystarczą co najmniej 3 osoby fizyczne (muszą to być obywatele polscy posiadający pełną zdolność do czynności prawnych oraz prawa publiczne, którzy ukończyli 18 lat).

Członek stowarzyszenia może należeć także do innych organizacji, w tym także do innych stowarzyszeń.

Zasady rejestracji

Stowarzyszenie zwykłe jest uproszczoną formą stowarzyszenia. Nie posiada ono osobowości prawnej, ale ma zdolność prawną.

Nie podlega rejestracji w sądzie. Stowarzyszenie takie rejestruje się w ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez starostę powiatu na terenie, którego mieści się siedziba stowarzyszenia zwykłego. Aby uzyskać wpis do ewidencji należy złożyć pisemny wniosek do starosty wraz z wymaganymi załącznikami, w tym regulaminem działalności⁸.

⁷ Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, dz. cyt.

⁸ Stowarzyszenie zwykłe działa w oparciu o regulamin, który jest odpowiednikiem statutu w stowarzyszeniu rejestrowym.

Uwaga: Osoby prawne takie jak firmy, spółki czy inne organizacje pozarządowe nie mogą być założycielami stowarzyszenia zwykłego; co więcej – nie mogą być również członkami takiej organizacji, ponieważ w stowarzyszeniu zwykłym mogą zresztać się jedynie osoby fizyczne.

Stowarzyszenie zwykłe może przekształcić się w stowarzyszenie rejestrowe.

Możliwe źródła dochodu/ majątek

Stowarzyszenia zwykłe mogą korzystać z różnych źródeł finansowania: składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z majątku stowarzyszenia, ofiarność publiczna (zbiórki publiczne) oraz dotacje. Mają także możliwość uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego i ubiegania się o środki z tzw. 1%.

Rachunkowość

Stowarzyszenia zwykłe muszą prowadzić bieżącą księgowość, a także sporządzać roczne sprawozdanie finansowe ze swojej działalności i składać je do właściwego urzędu skarbowego wraz z roczną deklaracją CIT-8.

Uwaga: Obowiązek prowadzenia księgowości i składania sprawozdań finansowych z działalności jest aktualny również wtedy, gdy stowarzyszenie nie prowadzi żadnych działań.

Stowarzyszenia, co do zasady, prowadzą księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Jeśli jednak spełniają odpowiednie warunki, to mogą prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów.

Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów jest zbliżona do podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Ma na celu wykazanie przychodów, kosztów i dochodów mających wpływ na prawidłowe określenie zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób prawnych.

Na stowarzyszeniach zwykłych ciąży obowiązek corocznego składania sprawozdania finansowego do właściwego urzędu skarbowego wraz z roczną deklaracją CIT-8.

Uwaga: Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS (tzw. rejestrowe) dodatkowo składa roczne sprawozdanie finansowe do tej instytucji.

Jeśli organizacja posiada status Organizacji Pożytku Publicznego i jest beneficjentem, uzyskała wpływy z tytułu przekazania jej 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, warto w księgach rachunkowych wyodrębnić kwoty z tym związane.

Uwaga: Każdy członek odpowiada za zobowiązania stowarzyszenia zwykłego bez ograniczeń całym swoim majątkiem, solidarnie z pozostałymi członkami oraz ze stowarzyszeniem. Odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy egzekucja z majątku stowarzyszenia zwykłego okaże się bezskuteczna.

Informacje dodatkowe

Stowarzyszenia zwykle nie mogą powoływać swoich oddziałów terenowych, łączyć się w związki stowarzyszeń, zrzeszać osób prawnych (np. innych stowarzyszeń, firm itp.), prowadzić działalności odpłatnej pożytku publicznego, prowadzić działalności gospodarczej.

Stowarzyszenia zwykle mogą powoływać zarządy i organy kontroli wewnętrznej (organy będą potrzebne jeśli stowarzyszenie postanowi ubiegać się o status pożytku).

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

Gdzie szukać informacji/ kto może pomóc?

Akty prawne: www.isap.sejm.gov.pl .

Wykaz formularzy dla ubiegających się o status organizacji pożytku publicznego na stronie: <https://ekrs.ms.gov.pl/>.

2.2.2.Koło gospodyń wiejskich - stowarzyszenie rejestrowe

Członkowie stowarzyszenia

KGW jako stowarzyszenie tzw. rejestrowe może być utworzone przez co najmniej 7 osób: obywateli polskich, mających pełną zdolność do czynności prawnych. Uchwalają one statut stowarzyszenia i wybierają komitet założycielski.

Uwaga: Osoba prawna może być tylko członkiem wspierającym stowarzyszenia, a jej rolę określa statut stowarzyszenia.

Członek stowarzyszenia może należeć także do innych organizacji, w tym także do innych stowarzyszeń.

Stowarzyszenia (minimum 3), mogą założyć związek stowarzyszeń (federację). Założycielami i członkami związku mogą być także inne osoby prawne, z tym, że osoby prawne mające cele zarobkowe mogą być członkami wspierającymi.

Zasady rejestracji

Stowarzyszenie, działające na zasadach ogólnych, podlega rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym. Za formalności związane z rejestracją odpowiada zarząd stowarzyszenia. Jego członkowie muszą wypełnić właściwe formularze oraz skompletować wymagane dokumenty i załączniki. Zarząd powinien też dopilnować, aby został spisany protokół z zebrania założycielskiego.

Uwaga: Wszystkie dokumenty niezbędne do rejestracji należy przygotować w trzech egzemplarzach. Dwa składane są do sądu, a jeden zostaje w dokumentacji organizacji.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o rejestracji stowarzyszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym uzyskuje ono osobowość prawną, a wraz z nią prawo bycia stroną bierną i czynną wszelkiego rodzaju postępowań (sądowych, administracyjnych itp.).

Zgodnie z wymogami ustawy najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków stowarzyszenia. Do władz wykonawczych stowarzyszenia należą zarząd i organ kontroli wewnętrznej, czyli komisja rewizyjna.

Stowarzyszenie rejestrowe może tworzyć terenowe jednostki organizacyjne (oddziały) - jeżeli przewidziano to w statucie. Wolno mu prowadzić działalność gospodarczą, ale pod warunkiem, że całkowity dochód z niej przeznaczony zostanie na działalność statutową stowarzyszenia.

Możliwe źródła dochodu/ majątek

Majątek stowarzyszenia rejestrowanego powstaje w szczególności ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia, środków uzyskanych dzięki ofiarności publicznej (zbiórki publiczne), odpisu podatku 1% (dotyczy tylko stowarzyszenia posiadającego status organizacji pożytku publicznego).

Stowarzyszenie rejestrowe może ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

Stowarzyszenia tego typu mogą ubiegać się o pomoc publiczną, tj. dotacje z budżetu państwa i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć zaliczanych do zadań własnych państwa albo jednostek samorządowych.

Rachunkowość

Ogólne zasady prowadzenia rachunkowości stowarzyszeń rejestrowych są tożsame z zasadami prowadzenia rachunkowości przez stowarzyszenia zwykłe.

Informacje dodatkowe

Gdzie szukać informacji/ kto może pomóc?

Akty prawne: www.isap.sejm.gov.pl .

Wykaz formularzy dla ubiegających się o status organizacji pożytku publicznego na stronie:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/formularze/> .

Uwaga: Przewodnik po formach prawnych podlegających wpisowi do KRS i odpowiadających im formularzach, formularze wniosków wykorzystywanych w KRS, informację o opłatach obowiązujących w

postępowaniu rejestrowym, adresy i obszary właściwości Wydziałów Gospodarczych KRS dostępne na stronie: www.bip.ms.gov.pl.

2.3. Koło gospodyń wiejskich - samodzielne kółko rolnicze

Cele i zadania

Kółko rolnicze jest dobrowolną, niezależną i samorządną, społeczno-zawodową organizacją rolników indywidualnych, reprezentującą całokształt ich interesów zawodowych i społecznych.

Terenem działalności kółka rolniczego może być jedna bądź więcej sąsiadujących ze sobą wsi. Terenem działalności kółka rolniczego może być także miasto.

Członkowie

Członkiem kółka rolniczego może być:

- osoba prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne jako jego właściciel, posiadacz bądź użytkownik;
- pełnoletni członek rodziny rolnika (wymienionego wyżej), pracujący w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym;
- osoba, która przekazała gospodarstwo rolne za emeryturę lub rentę.

Uwaga: Szczegółowe zasady i warunki wstępowania i występowania członków kółek rolniczych określają statuty kółek. Statut może przewidywać przyjmowanie na członków kółka rolniczego także innych osób niż wymienione powyżej, związanych bezpośrednio charakterem swojej pracy z rolnictwem.

Z inicjatywą założenia kółka rolniczego może wystąpić co najmniej dziesięć osób, w tym co najmniej osiem osób prowadzących gospodarstwa rolne jako ich właściciele, posiadacze lub użytkownicy. Osoby te są tzw. członkami założycielami i wybierają spośród siebie komitet założycielski oraz uchwalają statut kółka rolniczego.

Zasady rejestracji

Kółko rolnicze podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym. Z chwilą dokonania rejestracji w KRS, kółko rolnicze nabywa osobowość prawną.

Uwaga: Organ rejestrowy wpisuje do rejestru kółko i jego statut oraz zmiany już istniejącego statutu, gdy odpowiadają one wymaganiom określonym w ustawie. Do czasu rejestracji kółka rolniczego, a następnie do czasu wyboru zgodnie ze statutem jego organów w imieniu kółka działa jego komitet założycielski.

Możliwe źródła dochodu

Majątek Kółka Rolniczego powstaje w szczególności ze składek, udziałów i wkładów członkowskich, a także z dotacji i darowizn, z dochodów z działalności gospodarczej, jeżeli jest prowadzona.

Rachunkowość

Spółeczno-zawodowe organizacje rolników, w tym kółka rolnicze, które nie prowadzą działalności gospodarczej zaliczane są do jednostek mikro. Jednostki takie uprawnione są do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych, które polegają na rezygnacji z wyceny aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia, jak również rezygnacji z obowiązku sporządzania informacji dodatkowej, zestawienia zmian w kapitale, rachunku przepływów pieniężnych i sprawozdania z działalności⁹.

Organizacje rolników, w tym kółka rolnicze, zajmujące się działalnością gospodarczą prowadzą rachunkowość oraz ewidencję ujmującą ich działalność gospodarczą, stan i zmiany składników majątkowych oraz sporządzają rachunek wyników tej działalności.

Informacje dodatkowe

Kółko rolnicze może zrzeszać się w gminnym bądź wojewódzkim związku rolników, kółek i organizacji rolniczych, a w wypadku nieprzystąpienia do takiego związku zrzesza się w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

Kółko rolnicze może być założycielem i członkiem spółdzielni¹⁰ powoływanej w celu świadczenia usług dla rolnictwa oraz innych rodzajów usług wynikających z potrzeb środowiska wiejskiego.

Gdzie szukać informacji/ kto może pomóc?

Akty prawne: www.isap.sejm.gov.pl.

Organizacje:

- Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- Terenowe Związki Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

Strona internetowa: www.kolkarolnicze.pl.

⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655, 1680, z 2020 r. poz. 568, 2122, 2123).

¹⁰ Do spółdzielni stosuje się przepisy Ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 275, 568, 695, 875.).

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 491).
2. Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 553, 932).
3. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655, 1680, z 2020 r. poz. 568, 2122, 2123).
4. Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 275, 568, 695, 875).
5. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów przez koła gospodyń wiejskich (Dz.U. 2019 poz. 70).
6. Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz rozliczania przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pomocy finansowej z budżetu państwa dla kół gospodyń wiejskich oraz jej wysokości (Dz.U. z 2020 r. poz. 992).
7. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).
9. <https://ekrs.ms.gov.pl/>, online: 14.01.2021 r.
10. <https://kolkarolnicze.pl/O-nas/Kola-Gospodyn-Wiejskich>, online: 14.01.2021 r.
11. <https://www.arimr.gov.pl/krajowy-rejestr-kol-gospodyn-wiejskich.html>, online: 14.01.2021 r.
12. <https://www.gov.pl/web/kobiety-gospodarne-i-wyjatkowe>, online: 14.01.2021 r.
13. <https://ksiegowosc.infor.pl/rachunkowosc/sprawozdawczosc/697371,3,Uproszczone-sprawozdania-finansowe-jednostek-mikro.html>, online: 14.01.2021 r.
14. www.bip.ms.gov.pl, online: 14.01.2021 r.
15. www.isap.sejm.gov.pl, online: 14.01.2021 r.
16. www.kolkarolnicze.pl, online: 14.01.2021 r.